

Interpellation

Västerås 26 augusti 2016

Felaktig datorupphandling

Högsta förvaltningsdomstolen har meddelat att Västerås stads överklagan inte ges prövningstillstånd och att Kammarrättens dom över Västerås datorupphandling står fast. Ytterligare möjligheter att överklaga finns inte.

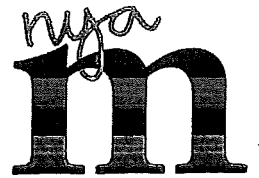
Kammarrätten hade samma uppfattning som Förvaltningsrätten, nämligen att Västerås stad gjorde fel när man upphandlade 2 500 datorer och senare kompletterade med ytterligare 14 000 datorer. Förvaltningsrätten ogiltigförklarade ingångna avtal i december 2014.

Genom att använda ramavtal för köp av bl.a. skoldatorer och Ipads har Västerås stad tagit en oacceptabelt stor risk och har nu hamnat i ett mycket prekärt läge. Med stor sannolikhet måste gjorda köp lämnas tillbaka och en ny upphandling genomföras. Troligen kommer också Konkurrensverket att kräva skadeavgift, som kan bli ytterst kännbar. Siffran 10 miljoner har nämnts.

Västerås stad väljer att överklaga Förvaltningsrättens dom, som gav ett lokalt företag rätt. Det förlängde och försvårade processen. I den av kommunfullmäktige beslutade inköps- och upphandlingspolicyn står det: "alla inköp och upphandlingar ska göras med utnyttjande av de konkurrensmöjligheter som finns och aktivt bidra till att fler aktörer kan verka på marknaden, såväl stora som små."

Varför fortsätter sedan Västerås stad att även överklaga Kammarrättens dom. Sannolikheten för prövningstillstånd var minimal och även om prövningstillstånd hade meddelats är det ytterst osannolikt att Högsta förvaltningsdomstolen kommit till annan slutsats än Kammarrätten.

Västerås stad förvärrar situationen och drar på sig ytterligare kostnader för bl.a. juridiskt rådgivning från en advokatfirma istället för att acceptera Förvaltningsrättens dom och direkt genomföra nya korrekta upphandlingar.

Enligt vad jag fått veta har de felaktiga upphandlingarna inte lett till billigare inköp utan snarare tvärtom. En upphandling av 14 000 skoldatorer typ MacBook motsvarar över 100 miljoner kronor. Det sägs också att det har påbörjats en separat upphandling av skoldatorer men att den inte fullföljdes.

Upphandlingsenheten ingår i Konsult och Service och jag vill mot ovanstående bakgrund ställa följande frågor till dess ordförande kommunalrådet Lars Kallsäby (C)

1. Hade det förannonserats en upphandling av skoldatorer? Om så var fallet varför fullföljdes den inte utan i stället inkluderades skoldatorerna felaktigt i den tidigare datorupphandlingen?
2. På vilket beslutsunderlag och av vem togs beslutet att överklaga?
3. Vid upphandlingen av datorer liksom senare vid överklagandet har externa jurister anlåtts. Vad har detta kostat skattebetalarna i Västerås?
4. Vilka ytterligare kostnader för t.ex. viten och skadeavgifter, förnyad upphandling störningar i verksamheten m.m. bedömer du att staden kan komma att drabbas av till följd av den felaktiga upphandlingen?
5. I upphandlingsriktlinjer står att Västerås stad ska undersläppa så att både stora och små företag kan lämna anbud. Varför fick då det lokala företaget inte en rimlig chans att få lämna anbud på skoldatorer?
6. Vilka åtgärder har du vidtagit för att förbättra stadens förmåga att genomföra upphandlingar?

Claes Kugelberg (M)

Samarbete för Västerås

Svar på interpellation angående felaktig datorupphandling från Claes Kugelberg (M)

Hade det förannonserats en upphandling av skoldatorer? Om så var fallet varför fullföljdes den inte utan i stället inkluderas skoldatorerna felaktigt i den tidigare datorupphandlingen?

Svar: Tjänstemännen har letat igenom sina upphandlingssystem och hittar ingen förannonsering i det här fallet. Det spelar dock i sak ingen roll för skoldatorerna tillfördes i ett senare skede till upphandlingen.

Förannonsering enligt Lagen om Offentlig Upphandling, LOU, förpliktar inte den upphandlande parten till något. Det är endast en förhandsinformation som kan ges ut, en avsikt som kan innefatta övergripande information men innehåller vanligtvis inga detaljer.

På vilket beslutsunderlag och av vem togs beslutet att överklaga?

Svar: Att svara på denna fråga är tyvärr svårt för det handlar om en process som involverat många personer, ett flertal som inte längre arbetar för kommunen, och sträcker sig över flera mandatperioder.

Upphandlingen har skötts av Upphandlingsenheten och styrts av Stadsledningen som uppdragsgivare. Beslutet att överklaga har tagits av tjänstemän som vid ett flertal tillfällen rådgjort med den politiska ledningen under flertal mandatperioder.

Min uppfattning är att grunden till de problem vi har sett ligger i att det pågick två separata upphandlingar 2013, en för så kallade tomma klienter och en för skoldatorer. De två upphandlingarna handlade förstås om olika typer av innehåll. Då togs beslutet, av Upphandlingsenheten i samråd med stadsledningen, att i sista skedet av upphandlingen lägga till 16 000 skoldatorer till upphandlingen som var ungefär en fjärdedel av det.

Vid upphandlingen av datorer liksom senare vid överklaganden har externa jurister anlits. Vad har detta kostat skattebetalarna i Västerås?

Svar: Uppskattningsvis har detta ärendet tillfört kommunen kostnader på cirka 550 000 kr. Det är fördelat enligt följande: cirka 246 000 kr på 2014, cirka 304 000 kr på 2015 och cirka 21 000 kr hittills på 2016.

Vilka ytterligare kostnader för t.ex. viten och skadeavgifter, förnyad upphandlingar, störningar i verksamheten m.m. bedömer du att staden kan komma att drabbas av till följd av den felaktiga upphandlingen?

Svar: Som vi fick veta nyligen så har Konkurrensverket beslutat att inte gå vidare med ärendet, vilket vi förstås välkomnar. Det var tänkbart Konkurrensverket kunde kräva Västerås kommun

på upphandlingsskadeavgift. Den skulle i så fall uppgå till maximalt 10 miljoner kronor och kommunen har försäkring för precis sådana situationer.

Det bör också tilläggas att en förnyad upphandling av it-klienter ligger ute nu och sista anbudsdag är 5 december 2016.

I upphandlingsriktlinjerna står att Västerås stad ska underlätta så att både stora och små företag kan lämna anbud. Varför fick då det lokala företaget inte en rimlig chans att få lämna anbud på skoldatorer?

Svar: Alla företag hade samma möjlighet att lämna anbud på upphandlingen, enligt Lagen om Offentlig Upphandling. Inget företag, oavsett storlek eller placering, gynnades, särbehandlades eller förfördelades på något sätt. I det här fallet lämnade ett lokalt företag, MacSupport, anbud som underleverantör till Office.

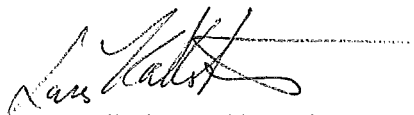
Vilka åtgärder har du vidtagit för att förbättra stadens förmåga att genomföra upphandlingar?

Svar: Under de senaste två åren har Servicepartner arbetat aktivt med kompetensförsörjning till enheten. Upphandlings- och inköpscenter har fått ett flertal erfarna och kompetenta upphandlingskonsulter. Det har lett till ett minskat behov av externa konsulter, en utveckling som vi ser kommer fortsätta för att säkra kompetensen inom enheten. Detta höjer kvaliteten i vårt upphandlingsarbete och sänker kostnaderna i upphandlingar. Dessutom har vi rekryterat en mycket kompetent ny Upphandlings chef som nu varit på plats i ett år och som börjat fått bra styrning på processer och personal.

Samtidigt som vi har stärkt upp på personalsidan har vi också inventerat, analyserat och förbättrat interna processer. Det innebär bland annat att vi generellt diskuterar upphandlingsfrågor mer internt och att upphandlare alltid granskar varandras underlag, så kallad peer review. Detta arbete har bland annat utmynnat i att enheten tillsammans med Stadsledningskontoret under 2015 tog fram t.ex. ”Riktlinje för hållbarhetskrav i upphandlingar”, ”Riktlinje för inköp och avrop” samt en ny ”Riktlinje för direktupphandlingar”.

Med detta anser jag interpellationen besvarad.

Västerås 2016-11-09

Lars Kallsäby, ordförande Konsult och Service